

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Cím: 1139 Budapest Teve u. 4-6. 1903 Bp. Pf.: 314/15
Tel: 443-5573/33104
Fax: 443-5733/33133
E-mail: orfktitkarsag@orfk.police.hu

Szám:

Tárgy: rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

Ea:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva panaszos képviselőjében a képviselő által benyújtott panasz tárgyában folytatott megismételt eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira, valamint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (továbbiakban: Bíróság) ítéletére – a rendőri intézkedés elleni panasznak **az intézkedési kötelezettség elmulasztása, az intézkedés részrehajló volta és más személy nem megfelelő értesítése tekintetében**

helyt adok

egyéb vonatkozásban a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól. A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni (1903 Budapest, Pf. 314/15.). (A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdés a) pontja).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos – jogi képviselő útján –
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Rendőr-főkapitányság
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos jogi képviselője útján elektronikus úton terjesztett elő panaszt, a vele szemben fogatosított rendőri intézkedésekkel szemben, amelyet aznap postai úton is megerősített.

A panaszos jogi képviselője a rendőri intézkedés előzményeként előadta, hogy a panaszos több mint egy éve megismert egy lesbikus, hajléktalan párt, akiknek felebaráti szeretetből segített, többször voltak a panaszos lakásán. Körülbelül egy hónappal a panaszolt rendőri intézkedést megelőzően a panaszos észrevette, hogy ismerősei 60.000 forint összegű kézpénzt tulajdonítottak el tőle, amely miatt a rendőrségen feljelentést tett, ahol azt tanácsolták, hogy amennyiben legközelebb látja ismerőseit, próbáljon megtudni több adatot róluk. Az esti órákban a panaszos ismerősei ismét megjelentek a lakásnál, velük volt egy harmadik nő és egy kisbaba is. A panaszos nem értette pontosan, hogy mit akarnak, de valamit a kisbabájukról magyaráztak és megkérték, hogy felmehessenek a lakásába, ezért beengedte őket.

A másnap a déli órákban a panaszos telefonon kért rendőri intézkedést, mivel a lakásában tartózkodó ismerősei * forint összegű kézpénzt tulajdonítottak el tőle, amely körülményt, figyelemmel a korábbi * forint összegű lopásra, a helyszínen szeretett volna tisztázni.

A panaszos állítása szerint a cselekmény elkövetését a nők tagadták, azonban amikor a panaszos jelezte, hogy rendőrt fog hívni, az egyik nő pánikba esett, kérte, hogy körülnézhet-e, hol lehet a pénz, majd a díványon lévő férfi ruházatot felemelte, mutatva, mintha annak zsebéből vette volna ki a * forintot. A panaszos ekkor megkérdezte a nőket a * forinttal kapcsolatban, amire azt mondták, hogy maradjanak barátok, két részletben visszafizetik. Időközben a három nő közül az egyik el akarta hagyni a lakást, akit a panaszos kiengedett, de a másik két személy ekkor nem kérte, hogy elmehessen, illetve ennek semmilyen jelét nem adták, a holmijukat nem pakolták össze és ezt mutatta az is, hogy amikor mindannyian lementek az utcára, még a babakocsit is fent hagyták a lakásban. Ennek alapján a lakásban tartózkodó személyek fogvatartásának lehetősége annak ellenére sem merült fel a panaszosban, hogy később megtudta, a tetten ért elkövető jogszerűen feltartóztatható.

A fenti cselekménnyel kapcsolatban a bejelentés alkalmával a panaszost a rendőr arra vonatkozóan tájékoztatta, hogy ilyen esetekben be kell menni a kapitányságra és ott kell feljelentést tenni. Mindezek ellenére a panaszos szerette volna, ha az elkövetők a beismerést és a kötelezettségvállalást a rendőrség előtt is közlik, ezért ismerőseivel együtt indultak el a rendőrségre, azonban a társasház előtt egy rendőrségi szolgálati gépjármű is megjelent, és őket rendőrök intézkedés alá vonták.

A panaszos állítása szerint először csak öt igazoltatták, ám amikor ezt a rendőri fellépést megkérdőjelezte, a rendőrök elkérték a többiek okmányát is. Ezt követően a rendőrök a helyszínen telefonáltak, majd a lakásban folytatták az intézkedést. A panaszos álláspontja szerint a rendőröket egyáltalán nem érdekelte, hogy mit mutat a panaszos, és csak azt ismételték, hogy az volt a probléma, hogy a panaszos bezárta a nőket. Majd ismét az utcára mentek, ahol a rendőrök még mindig telefonáltak, a panaszos hiába próbált beszélni velük. Körülbelül 10 perc elteltével a panaszos kérte, hogy felmehessen a lakásába vizet inni, de a rendőrök megtagadták a kérését. Ekkor a panaszos megkérdezte, hogy pontosan mi történik,

amelyre a rendőrök semmit nem válaszoltak, majd az egyik rendőr elmondta, hogy egyáltalán nem beszél angolul, csak annyit tudott mondani erősen támadó hangnemben, hogy „This is Hungary!”, magyarul azonban agresszívan beszélt a panaszoshoz. Mutatni tudta csak, hogy a panaszos szálljon be az autóba, „mintha utalt volna rá, hogy most majd megtanulja, hogy ez Magyarország”. Végül elmagyarázták a panaszosnak, hogy a kapitányságon lesz tolmács, ezért beszállt a szolgálati gépkocsiba. A rendőrök ekkor közölték vele, hogy ne használja mobiltelefonját. Ebből a tiltásból kezdte megérteni, hogy elfogást foganatosítottak vele szemben.

A kapitányságon a panaszos először szeretne volna megtudni, hogy pontosan mi történik vele, fogvatartják-e, ezért tolmácsot kért, aki szinte azonnal megérkezett, és elmagyarázta, hogy az a probléma, hogy nem engedte el a panaszos az ismerőseit a lakásából. Ekkor 5-6 rendőr tartózkodott a folyosón. Megkérdezte azt is a panaszos, hogy felhívhat-e ügyvédet, vagy bárkit, amire a rendőrök nemmel feleltek, mondván, hogy majd ők fognak értesíteni ügyvédet, amikor kell. A panaszos ekkor elővette telefonját, kikereste egy magyar hallgatótársának a nevét, de amikor hívást kezdeményezett az irányába, akkor a rendőrök ráugrottak, és hátracsavarták bal kezét. Ezt a panaszos szörnyű élményként élte meg. Állítása szerint a rendőrök arca jobb felére ráléptek, és a földön tartották (az arca bal oldala érintkezett a talajjal), a telefon pedig elrepült. A tolmács ekkor azt mondta a panaszosnak, ha együttműködik a rendőrökkel, elengedik. A panaszos igent mondott.

A panaszos utóbb tudta meg, hogy a felhívott egyetemi hallgatótársa visszahívta őt és az egyik rendőr fogadta a hívást, aki közölte, hogy a hívást követő négy órában a panaszossal szemben biztos nem lesz érdemi intézkedés, a kihallgatásra ennél biztosan többet kell majd várni. A panaszos hallgatótársa később újra telefonált, és kérte a rendőröket, hogy kérdezzék meg a panaszostól, hogy kéri-e, hogy értesítsék az egyetemet, azonban e kérésnek nem tettek eleget, illetve nem engedélyezték azt sem, hogy a panaszos kapcsolatba lépjen a nagykövetséggel. A panaszos kiszolgáltatottság érzetét fokozta, hogy ennyire elszigetelik őt a külvilágtól. Mind a panaszossal, mind pedig egyetemi hallgatótársával a telefonban azt közölték, hogy csak a kihallgatás után léphet kapcsolatba ügyvéddel. A jogi képviselő álláspontja szerint ezzel a magatartással a rendőrök az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdésében foglalt előírást megsértették.

A panaszos elmondása szerint minden holmiját elvették, majd egy „cellába” elhelyezték. A „cella” kis ablakán a rendőrök időnként benézegettek. A cellában való elhelyezéséig és azt követően a panaszos semmilyen információval nem rendelkezett arról, hogy mi történik, milyen jogai vannak, mi várható, folyamatosan kérdezgette az ajtó előtt álló rendőröket. Három rendőr végig nevetett a panaszoson, grimaszokat vágtak, láthatóan senki nem vette őt emberszámba, nem hallgatták meg amit mondani akart, és nem magyarázták el, hogy mi történik. A panaszos teljesen tehetetlennek érezte magát.

A panaszos állítása szerint körülbelül 2 óra telhetett el így, amikor kiabálni kezdett. Ekkor kinyitották az ajtót és megkérdezték tőle, hogy miért kiabál, erre a panaszos visszakérdezett, hogy a rendőrök miért grimaszolnak. Ezt követően kb. 5 rendőr ismét a panaszosra ugrott, az egyik rendőr az arcára lépett, egy másik a lábára, egy harmadik a hátára, egy húzta a haját, valaki pedig addig feszítette a karját, míg a panaszos fájdalomában fel nem üvöltött. Erre a panaszos kiabálva megkérdezte, "hogy miért teszitek ezt velem, miért akarjátok megölni". Amire a rendőrök visszakérdeztek, hogy együttműködik-e velük, amelyre a panaszos igennel felelt és visszavitték a „cellába”. Ezek között volt az a két rendőr is, akik a panaszost előállították. A panaszos jogi képviselője a panasz e részével összefüggésben úgy ítélte meg, hogy a rendőrök

a panaszos emberi méltóságát megsértették, továbbá a rendőri magatartás kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás tilalmába is ütközött és aránytalan is volt.

A panaszbeadvány tartalmazza továbbá, hogy * órakor megérkezett két civil ruhás személy, amikor is a panaszost kihívták a „cellájából”. A panaszos megkérdezte őket, hogy kik ők, amire azt válaszolták, hogy „paramedics”. A panaszos elmagyarázta, hogy nincs orvosi problémája, kérdésre, hogy fogyasztott-e alkoholt, nemmel felelt. Az egyik személy jól beszélt angolul, ezért a panaszos megértette, hogy mentális állapota miatt hívhatták őket a rendőrök. Egy pillanatig félt a panaszos, hogy esetleg arra hivatkozva, hogy nem jó az állapota, beadnak valamilyen szert, de elég jól kommunikáltak, és látták, hogy a panaszosnak tényleg nincs kezelendő baja. A panaszos egyébként erre külön rá is kérdezett, és a személyek megerősítették, hogy nincs orvosi jellegű problémája. Ezt követően elmentek.

A panaszos elmondása szerint ismét eltelt két óra, de őt továbbra sem tájékoztatták fogvatartásának időtartamáról, ezért újra kérdegetni kezdett. Az egyik rendőr, a panaszos azon kérdésére, hogy "Can I speak to your boss?", úgy felelt, hogy "No boss here, I free man". A panaszos mivel nem történt semmi, újra verni kezdte az előállító helyiség ajtaját, ekkor az a rendőr, aki az előző mondatot mondta, először szidni kezdte, amiből a panaszos csak a "kurva" szót értette és a dühét érezte, majd pedig könnygázt fújt be a cellába. A rendőr kétszer fújt, majd még egyszer. A gáz a panaszos arcába, szemébe, szájába, orrába ment, amely égő, viszkető érzést váltott ki nála és mintegy fél óráig tartott, mire elillant a gáz. A panaszos ekkor sem kapott vizet. A rendőrségen egyszer vittek neki ennivalót, de nem akarta elfogadni, annyira elvesztette bizalmát. A jogi képviselő álláspontja szerint a rendőr úgy alkalmazta a könnygázt, hogy annak az Rtv.-ben írt feltételei nem álltak fenn. (utalva az Rtv. 49. §-ára és az Rtv. 15. §-ban írt arányosságra).

* óra körüli időben – egy órával a könnygáz alkalmazását követően – a panaszos kopogott a „cella” ajtaján. Ekkor egy másik rendőr volt ott, aki kiengedte őt a mosdóba. Ez a rendőr sem értett angolul, de udvariasan viselkedett. Többször próbálta a panaszos elmagyarázni, hogy tolmácsra lenne szüksége. Kis idő múlva egy angol információs könyvet vitt be ez a rendőr, a panaszos azt olvasgatta. A panaszos később is próbált segítséget kérni a rendőrtől, de csak annyit tudott mondani, hogy "no English". Mivel a panaszos elég sokáig kérdegette a rendőrt, vittek neki egy tolmácsot. Ez * óra körül lehetett. Legalább még egy óra telt el, mire egy felettes (rendőrnő) érkezett. Arra a kérdésre, hogy „Am I under arrest?”, azt válaszolta, hogy nem. A panaszos próbálta elmagyarázni, hogy ha bent tartják, az „arrest”. A panaszos megkérdezte a felettes nevét, amire ő visszakérdezett, hogy miért kérdezi, majd pedig azt mondta, hogy elég, ha a panaszos annyit tud, hogy ő most az ügyeletes tiszt. A panaszos kérte, hogy hívják fel újra az egyetemi hallgatótársát, vagy az egyetemet, vagy az ügyvédet, azonban azt a választ kapta, hogy nem lehet, és ügyvédet sem kaphat, amíg ki nem hallgatják. A panaszos ismételten kérte, hogy értesítsék a nagykövetséget, ezt végül megígérte az ügyeletes tiszt. Ez a beszélgetés * óra körül lehetett. A panaszos azt is megalázónak érezte, hogy az ügyeletes csak az előállító helyiség kis ablakán keresztül beszélt vele. Amikor a korábban történeteket próbálta elmagyarázni az ügyeletesnek, ő teljesen tudatlannak mutatkozott, csak annyit közölt, hogy nyolc plusz négy óráig tarthatják bent. A nagykövetséget a rendőrség nem értesítette, és a panaszosnak egész idő alatt nem engedték, hogy saját maga intézkedjen védő meghatalmazásáról, amivel megsértették a védelemhez való alapvető jogát is. A rendőrök azt is mondták a panaszosnak, hogy majd a kihallgatás után döntenek arról, hogy mi fog történni. A panaszos ezért úgy érezte, hogy az egész rendőrségi eljárással nyomást gyakorolnak rá a kihallgatása előtt.

A panaszost éjfél követően kihozták az előállító helyiségből, és megbilincselve a kihallgatására vitték. Mivel a panaszos először nem bízott a rendőrökben, nem akarta elfogadni az általuk kirendelt ügyvédet. Azt mondták a rendőrök a panaszosnak, hogy a jogászhallgató társa nem ügyvéd, ő nem járhat el. A rendőrök megadták a kirendelt védő címét, hogy a panaszos felveheti vele a kapcsolatot. A panaszos ezt vissza akarta utasítani, de a rendőrök azt mondták, hogy ha nem fogadja el, akkor csak úgy tudják kihallgatni, ha saját ügyvédet szerez, és addig fogva kell, hogy tartsák, ezért egy másik intézménybe viszik, ahol 72 óráig tarthatják fogva. A panaszos megkérdezte, ha elfogadja a kirendelt védőt, van-e esélye, hogy elengedik. Mivel pozitív választ adtak, végül beleegyezett, és aláírta a kirendelésről szóló dokumentumot. A panaszos újra kérte, hogy értesítsék hallgatótársát, vagy egy másik barátját, akinek a száma a telefonjában volt. Erre a rendőrök azt közölték, hogy csak olyan telefonszámot mondhat, amit fejből tud. A rendőrök ezt követően felolvasták a panaszosnak, hogy 72 óráig tarthatják fogva, közölték az őrizetbe vételt. A panaszos azt mondta nekik, hogy látja, hogy ezt már eldöntötték, ezért visszavonja a kirendelésről szóló beleegyezését. Ezzel nem törődtek a rendőrök. Később felolvasták, hogy milyen cselekményt rónak a panaszos terhére. A panaszos nem tett vallomást, a jegyzőkönyv tanúsága szerint a kihallgatás * órákor kezdődött. A panaszos és a jogi képviselő véleménye szerint semmi nem indokolta, hogy ennyire hosszú ideig megvonják a kihallgatáshoz való alapvető jogát, amivel megfélemlítették őt. A rendőrök továbbá azzal, hogy nem vették figyelembe a kirendelt védő visszavonásáról szóló bejelentését, megsértették a tisztességes eljáráshoz való jogát. Ezzel kapcsolatban a jogi képviselő észrevételezte, hogy az őrizetbe vétel elrendeléséről szóló határozat 3. oldalán az volt olvasható, hogy a panaszos panasszal élt a nyomozó hatóság őrizettel kapcsolatos intézkedésével szemben, a lapra ugyanakkor kézzel a tolmács azt írta rá, hogy "nem mondott semmit nem hajlandó". A panaszos ezzel szemben panaszát előadta a helyszínen is, mivel nem értett egyet a 72 órás őrizetbe vétellel, továbbá azzal az eljárással, amit vele szemben tanúsítottak. A panaszost őrizetbe vették, majd állítása szerint hajnali * órákor átkísérték a rendőrség Gyorskocsi utcai objektumába, ott érdemi eljárás nem történt és *-n * órákor szabadon bocsátották.

A jogi képviselő álláspontja szerint a panaszos előállítása alatt – kihallgatásának rövid időtartamát kivéve – semmilyen eljárási cselekmény nem történt, amely miatt sérült a személyes szabadsághoz fűződő joga. A beadványhoz csatolásra került a gyanúsított kihallgatásáról szóló jegyzőkönyv, a védő kirendeléséről szóló határozat, a „szabadulási igazolás” elnevezésű rendőrségi dokumentum, továbbá a panaszos által a Rendőrkapitánysághoz címzett, elektronikus úton tett bejelentés, miszerint a panaszos feljelentést tett lopás bűncselekmény elkövetése miatt a Rendőrkapitányságon, amit az áttett illetékeségből a Rendőrkapitányságra. Panaszos a Rendőrkapitányságon további információkat kívánt személyesen a rendőrség rendelkezésére bocsátani a bűncselekmény körülményeivel és az elkövetők személyével kapcsolatban, azonban az eljáró rendőr azt tanácsolta, hogy e-mailben tegye meg a kiegészítését, amelyet a panaszos meg is tett.

A beadványban foglaltak alapján a panaszos és jogi képviselője a rendőri intézkedés kapcsán az alábbiakat sérelmezte:

1. Intézkedési kötelezettség elmulasztását;
2. Intézkedés részrehajló voltát;
3. Az előállítás jogalapját;
4. Az előállítás időtartamát;
5. Testi kényszer alkalmazását;
6. Hozzá tartozó, vagy más személy értesítése lehetőségének megtagadását;

7. A fogvatartással kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség elmaradását;
8. Könnygáz alkalmazását;
9. A rendőri intézkedés megalázó bánásmódját;
10. Büntetőeljárás keretében történő gyanúsítást, őrizetbe vételt, valamint védő biztosítását;
11. Rendőrök által elkövetett bántalmazást.

Az Rtv. 93/A. § (7) bekezdése szerint a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően a panasz tárgyában született döntés.

A panaszos jogi képviselője a határozattal szemben keresetet terjesztett elő a Bírósághoz. A Bíróság ítéletében a határozatot hatályon kívül helyezte, és a közigazgatási hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte. A jogerős ítélettel szemben az Országos Rendőr-főkapitányság Hivatala Jogi Főosztály Képviseleti Osztály felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amelyet a Kúria elutasított és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét hatályában fenntartotta.

Erre tekintettel a panaszban foglaltak alapján megismételt közigazgatási eljárás lefolytatására került sor.

II.

A Panasztestület a sérelmezett rendőri intézkedéssel kapcsolatban kialakított állásfoglalásában megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak az intézkedéskor hatályban lévő a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (továbbiakban: Alkotmány) 2. § (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. §-ának (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, valamint az abból levezethető testi épséghez és személyi biztonsághoz, az 55. § (1) bekezdésében szabályozott személyi szabadsághoz való jogát, továbbá az 59. §-ának (1) bekezdésében biztosított személyes adatok védelméhez való jogát. Ezen túlmenően az intézkedés érintette az Alkotmány 70/A. §-ának (1) bekezdésében biztosított jogot a megkülönböztetés tilalmához és a részrehajlásmentes ügyintézéshez.

A Panasztestület hivatkozott állásfoglalásában megállapította, hogy a vizsgált ügyben az egyes sérelmek – az előállítás ténye, a testi kényszer alkalmazása, illetve a panaszolt rendőri bánásmód és könnygázalkalmazás – kapcsán alapjogsérelem egyrésztől nem történt, másrésztől az nem volt megállapítható. Sérült ugyanakkor az előállítás időtartama, és a kiértesítés lehetőségének megtagadása miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga, továbbá a panaszos telefonjának jogosulatlan rendőri használata miatt a személyes adatai védelméhez fűződő joga. A rendőri intézkedés kapcsán a Panasztestület megállapította továbbá a panaszos megkülönböztetés tilalmához és részrehajlásmentes ügyintézéshez való jogának sérelmét.

A megvalósult alapjogsértés a Panasztestület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltta tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

III.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettség keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközök tartalmát vette figyelembe

- panaszbeadvány;
- rendőri jelentés;
- rendőri jelentés;
- rendőri jelentés;
- rendőri jelentés;
- rendőri jelentés;
- rendőri jelentés;
- rendőri jelentés;
- gyanúsított kihallgatásáról szóló jegyzőkönyv;
- előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés;
- letéti tárgyakról szóló jegyzőkönyv;
- tolmács kirendeléséről szóló határozat;
- előzetes letartóztatás indítványozásáról szóló előterjesztés;
- konzulátus részére adott értesítés;
- Konzulátus értesítéséről szóló irat kézbesítését igazoló dokumentum;
- előállítás meghosszabbításáról szóló végzés;
- ügyészi határozat;
- védő kirendeléséről szóló határozat;
- fogvatartott szabadlábra helyezéséről szóló rendelvény;
- szabadulási igazolás;
- őrizetbe vétel elrendeléséről szóló határozat,
- rádióforgalmazás hanganyaga
- rendőri jelentés;
- Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság által hozott ítélet;
- Kúria által hozott ítélet;
- ORFK Ellenőrzési Szolgálat Központi Panasziroda által folytatott közigazgatási hatósági eljárás során tanúvallomásról készült jegyzőkönyvek.

IV.

A rendőri intézkedés elleni panasz elbírálásakor először azt vizsgáltam meg, hogy valamennyi panaszosi sérelemre kiterjed-e a hatásköröm.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdés szerint „*Akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint*

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

*bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója
bírálja el.”*

Az intézkedéskor hatályban lévő a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.) 175. § (1) bekezdése szerint *„Aki mást személyi szabadságától megfoszt, bűntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”*

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 195. § (1) bekezdés alapján *„Akire nézve az ügyész vagy a nyomozó hatóság határozata közvetlen rendelkezést tartalmaz - ha e törvény kivételt nem tesz -, a határozat ellen a közléstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.”*

A Be. 196. § (1) bekezdés értelmében *„Akinak az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása a jogait vagy érdekeit közvetlenül sérti, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.”*

A panaszbeadványban foglaltakat értékelve megállapítható, hogy a Rendőrkapitányság által a büntetőeljárás során végrehajtott nyomozási cselekmények vizsgálatára hatáskörrel nem rendelkezem.

A fentiekre tekintettel a gyanúsítás, az őrizetbe vétel, és a választott, illetőleg a kirendelt védő biztosításának vizsgálata jelen eljárásnak nem feladata, mivel a büntetőeljárással kapcsolatban felmerülő panaszok vizsgálatára a törvényességi felügyeletet gyakorló ügyészség rendelkezik hatáskörrel, amelyek alapján hatásköröm hiányát állapítottam meg.

Annak megállapítása, hogy a sérelmezett intézkedés során történt-e rendőri bántalmazás, jelen eljárásnak szintén nem feladata, tekintettel arra, hogy annak vizsgálatára nyomozó ügyészség jogosult, amelynek okán a vizsgálatot mellőztem, ezért jelen határozatomban foglalt döntés arra nem terjed ki.

Mindezek alapján a büntetőeljárás keretében történő gyanúsítást, őrizetbe vételt, illetőleg védő biztosítását, valamint a rendőrök által elkövetett bántalmazást jelen eljárásban hatáskör hiánya miatt nem vizsgáltam.

V.

A megismételt eljárás során a bírósági ítéletben foglaltakat a Ket. 109. § (3) bekezdésére tekintettel vettem figyelembe, mivel *„Ha a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság az ügy érdemében határozott, a hatóságnál ugyanabban az ügyben azonos tényállás mellett - a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság által elrendelt új eljárás kivételével - nincs helye új eljárásnak.”*

A rendőri intézkedés ellen a panaszos által megfogalmazott sérelmek kapcsán álláspontom a következő:

1. Intézkedési kötelezettség elmulasztása

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése alapján *„A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő*

vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség, a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”

A panaszos kifogásolta, hogy a bejelentésével összefüggésben a rendőrök intézkedési kötelezettségüket elmulasztották, csupán a 107-es rendőrségi hívószámon a rendőr arra vonatkozóan tájékoztatta, hogy ilyen esetekben be kell menni a kapitányságra és ott kell feljelentést tenni. Mindezek ellenére a panaszos szerette volna, ha az elkövetők a beismerést és a kötelezettségvállalást a rendőrség előtt is közlik, azonban álláspontja szerint az nem volt elvárható, hogy az elkövetőkkel ő menjen el a rendőrségre.

A panaszossal szembeni helyszíni intézkedés fogantatásakor folytatott rádióforgalmazás hanganyaga tartalmazza többek között, hogy a helyszínen intézkedő rendőr arra vonatkozóan tájékoztatja a kapitányság ügyeletét, hogy a panaszos elmondta, hogy a lakásában tartózkodó ismerősei 10.000 forintot, korábban pedig 60.000 forintot tulajdonítottak el tőle, amely miatt bejelentést tett a rendőrségen. Majd az intézkedő rendőr az ügyeletről rákérdezett, hogy pontosan ki tette a bejelentést, amelyre azt a választ kapta, hogy az egyik nő és a panaszos is telefonált, de mindkét hívás a központi ügyeletre érkezett.

A rendőri jelentés szerint a panaszossal a helyszínen a rendőr angol nyelven kommunikált, amely alapján a panaszos által elmondottakat megértette.

Ezzel összefüggésben a Bíróság ítéletében kifejtette, hogy „a közbiztonságot, közrendet sértő cselekmény észlelésekor a rendőri intézkedési kötelezettség akkor is fennáll, ha egy másik bűncselekmény miatt hívják a hivatalos személyeket a helyszínre. Önmagában tehát az a körülmény, hogy személyi szabadság megsértése miatt érkeztek a felperes lakásához a rendőrök, nem zárja ki azt, hogy intézkedjenek a felperes bejelentése folyamán az általa panaszolt lopás tárgyában is, hiszen a rendőr olyan szinten beszélte az angol nyelvet, hogy megértették egymást a panaszossal.”

Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a panaszos által a lopással kapcsolatban tett bejelentéséről a helyszínen intézkedő rendőröknek tudomásuk volt, amelyre figyelemmel kötelességük lett volna valamennyi, a tudomásukra jutott vagy általuk észlelt jogsértés esetén intézkedést kezdeményezni.

A leírtak alapján a panasz e tekintetben megalapozott.

2. Rendőri intézkedés részrehajló volta

Az Rtv. 13. § (2) bekezdése értelmében „A rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.”

A panaszos állítása szerint, a rendőrök, amikor lakásánál megjelentek, kizárólag a házban tartózkodó nők előadását hallgatták meg, akik arról számoltak be, hogy őket személyi szabadságukban korlátozva, bezárva tartotta a panaszos. A panaszos azonban úgy érezte, hogy nem adhatta elő a vele történeteket.

Az előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés szerint a Rendőrkapitányság járőrei rendészeti szolgálati feladatuk ellátása során az ügyeletvezető utasítására megjelentek az

intézkedés helyszínén, mivel onnan emberrablásról érkezett bejelentés. A helyszínen megállapítást nyert, hogy a panaszos a társaságában lévő ismerőseit bezárva tartotta lakásában, mert az eltűnt pénzt kereste rajtuk. A panaszos a helyszínen úgy nyilatkozott, hogy a lakásában tartózkodó nők 10.000 forintot, korábban pedig 60.000 forintot tulajdonítottak el tőle, amely miatt korábban is és az intézkedés napján is bejelentést tett a rendőrségen. A panaszos a helyszínen elismerte, hogy bezárta az ajtót, amikor a négy személy is a lakásban tartózkodott, de ő csak a pénzt szeretne volna visszakapni. A panaszos álláspontja szerint a három nő közül valamelyik vehette el a pénzt. Tekintettel arra, hogy bűncselekmény gyanúja merült fel a helyszínen, ezért a rendőrök a panaszost a Rendőrkapitányságra előállították, valamint a panaszos társaságában lévő személyeket, mint sértetteket a kapitányságra bezállították.

A leírtak alapján megállapítható, hogy az intézkedő rendőrök tisztában voltak azzal, hogy a panaszos is tett bejelentést a rendőrség 107-es hívószámára, amely alapján két lopás kapcsán kért rendőri intézkedést a helyszínen, valamint a helyszínen lévő három nő közül valamelyikről a panaszos azt állította, hogy korábban eltulajdonította 60.000 forintját.

Ezzel kapcsolatban a Bíróság megítélése szerint „helytállóan rögzítette a Panasztestület és megalapozottan állította a felperes, hogy mindez a panaszos részrehajlásmentes ügyintézéshez való jogának sérelmét eredményezte.”

Fenti körülmények ellenére az intézkedés során a rendőrök kizárólag a panaszos terhére szóló állításokat fogadták el tényként, amely alátámasztotta a panaszos részrehajlásmentes eljáráshoz való jogának sérelmét, ezért a panasz e tekintetben megalapozott.

3. Előállítás jogalapja

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint „*A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.*”

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése alapján „*A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.*”

A panaszos sérelmezte az előállítás jogszerűségét, azt indokolatlannak tartotta, mert megítélése szerint a bűncselekményt nem követte el.

Az előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentésben foglaltak alapján a panaszossal szemben felmerült a Btk. 175. § (1) bekezdése szerinti személyi szabadság megsértése bűncselekmény elkövetésének gyanúja, amely bűncselekmény esetén már az alapeseti törvényi tényállás megvalósulása is büntettnek minősül.

A cselekmény jellegére tekintettel a rendőrök az arányosság követelményét figyelembe véve jogszerűen és a törvényben biztosított felhatalmazás birtokában döntöttek az előállítás fogatosítása mellett.

A leírtakra tekintettel, a panaszossal szemben fennállt a bűncselekmény elkövetésének rendőri intézkedéshez minimálisan szükséges gyanúja, így a nyomozás lefolytatásához szükséges, azonnali eljárási cselekmények fogatosítása érdekében a rendőrök jogszerűen állították elő a panaszost, ezért a panasz alaptalan.

4. Az előállítás időtartama

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése alapján „*A rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.*”

A jogi képviselő álláspontja szerint a panaszos előállítása alatt – kihallgatásának rövid időtartamát kivéve – semmilyen eljárási cselekmény nem történt, amely miatt sérült a személyes szabadsághoz fűződő joga.

Az előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés szerint a panaszos előállításának kezdő időpontja * óra, míg az őrizetbe vétel elrendeléséről szóló határozat rögzíti, hogy az őrizetbe vétel kihirdetésére * órakor került sor. Időközben gyanúsítottként történő kihallgatásra hivatkozással a panaszos előállítását a rendőrség végzéssel meghosszabbította.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az őrizetbe vételt elrendelő határozat közlését követő eljárási cselekmények vizsgálata jelen eljárásnak nem feladata, arra a büntetőeljárás rendelkezései az irányadóak, ezért jelen határozatomban az azon kívüli időtartamot vizsgáltam.

Az előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés szerint a panaszost * órakor vonták intézkedés alá. A rádióforgalmazásról szóló hanganyag alapján a rendőrök majd egy órán keresztül helyszíni intézkedést foganatosítottak. A Rendőrkapitányság épületében a panaszossal szemben * órakor testi kényszert alkalmaztak. Az előállító helyiségbe történő elhelyezést megelőzően a letéti jegyzőkönyv felvételére * órakor került sor.

A rendőri jelentésben foglaltak szerint e sérelemmel összefüggésben a kapitányság bűnügyi osztályvezetője – rövid úton – úgy nyilatkozott, hogy a panaszost érintő ügyben az előállítás ideje alatt folyamatos volt az ügyintézés. A személyes szabadságot korlátozó intézkedést követően az intézkedő rendőrök * óráig elkészítették a jelentésüket, azt követően mintegy 3 órás időtartamban tanúként történő kihallgatások zajlottak. Ezen részletezett időtartam alatt a szolgálatban lévő rendőrök – többek között – gondoskodtak a mentők kiértesítéséről, hozzátartozó kiértesítéséről, védő kirendeléséről, konzulátus tájékoztatásáról, valamint az előállítás idejének meghosszabbításáról. A kérdéses eljárási cselekményeket a készenléti csoport hajtotta végre, amelynek létszáma 2 fő volt, mely munkát gyakorlatilag – egyéb, azonos jellegű munkája mellett – csak az ügyeletes tiszt segítette.

A rendőri jelentés szerint a panaszos előállítása során a kapitányság épületében tartózkodott körülbelül * órától nyelvi tolmács, mivel folyamatban volt két finn állampolgár kihallgatása. A jelen lévő angol nyelvi tolmács a panaszost az előállítás okáról, idejéről, jogairól, valamint a további eljárás menetéről részletesen az előállító helyiségben elhelyezést megelőzően tájékoztatta. A tolmács a panaszos gyanúsítottként történő kihallgatásáig az épületben tartózkodott.

A panasz ügyében folytatott közigazgatási hatósági eljárás során bizonyítási eljárás lefolytatása keretében tárgyalás megtartására került sor, amelyen a nyelvi tolmács, a rendőrök tanúként kerültek meghallgatásra. A panaszos jogi képviselője a tárgyaláson nem vett részt.

Az első rendőr tanúként történő meghallgatása alkalmával a konkrét ügyre már nem emlékezett, mivel sok külföldi állampolgár részére végez fordítást, azonban elmondta, hogy minden tolmácsolás megkezdése előtt az eljárás alá vont személlyel beszél, hogy megértik-e egymást, ha igen akkor kerülhet sor a tolmácsolásra. Véleménye szerint ez a sérelmezett intézkedéskor is így történt. Minden esetben – feltételezése szerint jelen ügyben is –, miután az eljárás alá vont személy megértette és elfogadta a tolmács személyét, úgy minden eljárási cselekménynél jelen kell lennie, ezért az ügyben keletkezett dokumentumokat neki is alá kell írnia, miután a féllel tudatta annak tartalmát. Ezért az elképzelhetetlen, hogy az eljárás alá vont személy nem tudta azt, hogy milyen eljárás alatt áll. Elmondta továbbá, hogy a tolmácsolást mindig megerősíti, tehát addig nem megy tovább, amíg azt az eljárás alá vont személy meg nem érti, illetve a külföldi állampolgárok is inkább többször rákérdeznek egy-egy eljárási cselekményre, ilyenkor úgy végzi a fordítást, hogy minden érthető legyen a számukra.

E sérelemmel kapcsolatosan megállapítható, hogy az előállítás, mint rendőri intézkedés csak az adatok felvitelét, illetőleg a tényállás rögzítését foglalja magába, így az érdemi döntést nem eredményez. Jelen sérelmezett ügyben az előállítás során került végrehajtásra a panaszos előállító helyiségbe történő befogadása, az azzal kapcsolatos dokumentációk kitöltése, a panaszos részére adott tolmácsolás – amelyre a beadvány is hivatkozik, miszerint „a tolmács szinte azonnal megérkezett...” –, valamint sor került a kényszerintézkedésről szóló rendőri jelentés rögzítésére. Mindezen feladatok végrehajtását követően – amely jogszabályi kötelezettségen alapul – került sor a cselekmény minősítésében történő döntésről. Ezt követően további eljárási cselekmények – mint tanúmeghallgatások jegyzőkönyvezése, védő kirendelése, őrizetbe vétel kihirdetése, a panaszos gyanúsítottként történő kihallgatása – fogyanatosítására került sor.

A leírtak alapján, valamint a panaszos előállítása során végrehajtott intézkedéseket összességében figyelembe véve megállapítottam, hogy az eljárási cselekmények fogyanatosítása megtörtént, annak időtartama nem volt objektíve elhúzódó, ezért a panasz e tekintetben alaptalan.

5. Testi kényszer alkalmazása

Az Rtv. 19. § (1) bekezdése értelmében *„A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”*

A (2) bekezdése szerint *„A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”*

Az Rtv. 16. § (1) bekezdés szerint *„A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”*

Az Rtv. 17. § (2) bekezdés értelmében *„A rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére - amint ez lehetséges - segítséget kell nyújtani,*

szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.”

Az Rtv. 47. § alapján *„A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.”*

Az intézkedéskor hatályban lévő a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 59. § (1) bekezdése szerint *„Kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.”*

A (2) bekezdése alapján *„A testi kényszer alkalmazása során a rendőr felhasználhatja az önvédelmi fogásokat is.”*

A panaszos sérelmezte, hogy vele szemben testi kényszert alkalmaztak. A panaszbeadvány szerint 5-6 rendőr tartózkodott a folyosón, amikor megkérdezte azt is a panaszos, hogy felhívhat-e ügyvédet, vagy bárkit, amire a rendőrök nemmel feleltek, mondván, hogy majd ők fognak értesíteni ügyvédet, amikor kell. A panaszos ekkor elővette telefonját, kikereste egy magyar hallgatótársának a nevét, de amikor hívást kezdeményezett az irányába, akkor a rendőrök ráugrottak, és hátracsavarták bal kezét. Ezt a panaszos szörnyű élményként élte meg.

A rendőri jelentések egybehangzóan rögzítik, hogy a panaszossal szemben egy alkalommal testi kényszer került alkalmazásra, amelyre történő figyelmeztetést a tolmács fordított, de a panaszos úgy tett, mintha azt nem értené. A rendőrök a tolmács útján felszólították a panaszost, hogy kiabálásával, ideges, agresszív viselkedésével hagyjon fel, és a rendőri felszólításnak tegyen eleget. Mivel a panaszos egyre hevesebben gesztikulált és magatartása alapján tartani lehetett attól, hogy valakit megüthet, a rendőrök a panaszos kezeit lefoglák, hogy mozgását kontrollálják. A panaszos ekkor – rendőri állítás szerint – „kabaréba illő módon hasra dobta magát”.

Ezzel kapcsolatban második számú rendőr tanúként történő meghallgatása alkalmával előadta, hogy a kapitányságra beérve már a tolmács ott tartózkodott, aki tájékoztatta a panaszost, hogy miért került előállításra és milyen eljárási cselekmények kerülnek vele szemben alkalmazásra. Amikor a rendőr kollégája kérte a panaszostól, hogy adjon meg egy személyt, akit értesíthet, akkor a panaszos úgy gondolta, hogy majd ő fogja telefonon értesíteni a személyt, ezért a tolmács elmagyarázta a panaszosnak, hogy majd a rendőrök fogják értesíteni azt, akit ő megad. Véleménye szerint a panaszos e tájékoztatást nem is akarta megérteni, melytől kezdődően a panaszos fizikai ellenállást tanúsított.

Mindezekre figyelemmel megállapítható, hogy a testi kényszer alkalmazását közvetlenül kiváltó ok az volt, hogy a panaszos annak ellenére akarta telefonját használni, hogy a tolmács arra vonatkozó tájékoztatást adott a részére, hogy hozzátartozó, vagy más személy értesítéséről a rendőrség gondoskodik. A panaszos, mint előállított személy e tájékoztatást, illetve rendőri utasítást figyelmen kívül hagyva, egyben fizikai ellenállást tanúsítva, elővette telefonját, kikereste egy magyar hallgatótársának a nevét és hívást kezdeményezett úgy, hogy tudatában volt annak, hogy nem használhatja telefonját.

A leírtak alapján a rendőrök jogszerűen alkalmaztak testi kényszert.

6. Hozzátartozó, vagy más személy értesítésének lehetősége

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése értelmében *„A fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját, vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú, vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét, vagy gondnokát.”*

A (3) bekezdése alapján *„A fogvatartott jogait csak annyiban lehet korlátozni, amennyiben az a szökés vagy elrejtőzés, a bizonyítási eszközök megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozását, újabb bűncselekmény elkövetésének megelőzését, illetőleg az őrzés biztonságát, a fogda rendjének megtartását szolgálja.”*

A panaszos sérelmezte, hogy nem engedték meg neki a rendőrök, hogy hallgatótársát felhívja, majd amikor hallgatótársa felhívta őt, a rendőr beszélt vele. A panaszos sérelmezte továbbá, hogy a rendőrök – kérése ellenére – nem értesítették az egyetemét, illetve nem engedték meg neki, hogy felvegye a kapcsolatot a nagykövetséggel.

A rendőri jelentés szerint a panaszos előállításával kapcsolatosan a hallgatótársát jelölte meg kiértesítendő személyként, úgy hogy a telefonszámot kinézte telefonján, majd a rendőrnek megmutatta, hogy azt felírhatta. Ezt követően a tolmács jelenlétében a rendőr közölte a panaszossal, hogy ő nem telefonálhat és kapcsolja ki a készüléket. A panaszos a rendőri felszólításnak nem tett eleget, a készüléket nem kapcsolta ki, hanem azon idegesen hívást kezdeményezett, kezeivel pedig hirtelen mozdulatokat tett. Ekkor a rendőr felszólította a panaszost, hogy amennyiben a rendőri utasításnak nem tesz eleget, úgy kényszerítő eszközt fog vele szemben alkalmazni. Mivel a panaszos cselekményét tovább folytatta, ezért vele szemben testi kényszer került alkalmazásra, miközben telefonja csörgött, amely kezéből kiesett – ezen körülményre a panaszos is hivatkozott beadványában –, majd a rendőr – a panaszos megnyugtatója miatt – a telefont felvette és tájékoztatta a panaszos hallgatótársát az előállításról és kikapcsolta a készüléket. E körülményekre figyelemmel megállapítható, hogy a rendőr a panaszos telefonját nem használta jogosulatlanul.

A rendőri jelentés szerint a panaszos által kiértesíteni kívánt egyetemi hallgatótárs értesítése a jogszabályoknak megfelelően megtörtént, azonban az egyetem kiértesítésére jogszabály kötelezettséget nem határoz meg a rendőrségnek. A panaszos kenyai állampolgárságára tekintettel a kihallgatását megelőzően időben kívánt a kapitányság a konzulátus értesítéséről intézkedni, amely csak külföldön működött, ezért a kiértesítés telefax útján történt meg.

A konzulátus kézbesítéséről szóló rendőrségi dokumentum tanúsága szerint az értesítés * órákor történt meg, amely arra hívta fel a figyelmet, hogy a Nagykövetség egy tisztviselője jelen lehet a panaszos gyanúsítottként történő kihallgatásán.

Ezzel kapcsolatban a Bíróság megállapította, hogy *„az értesítés sem a fizikai távolságot, sem az időpontbeli lehetetlenséget nem vette figyelembe.”*

A leírtak alapján megállapítható, hogy a panaszosnak saját mobiltelefonján keresztül történő kapcsolatfelvételre objektíve nem volt lehetősége az előállítás időtartama alatt, mivel a panaszos a telefonja kikapcsolására kapott – helyesen – utasítást az előállító helyiségben történő elhelyezését megelőzően. A testi kényszer alkalmazásának oka ismeretében a rendőri

intézkedés eredményességét veszélyeztette volna, ha az értesítés közvetlen lehetőségét az eljáró rendőrök a fogvatartott részére biztosították volna. A kiértesíteni kívánt személyt az intézkedő rendőr – a panaszos által kezdeményezett és kicsörgött telefonja útján – tájékoztatta, ezért e tekintetben jogsérelem nem keletkezett.

Ugyanakkor megállapítható, hogy a konzulátus értesítésére olyan lehetetlen időpontban került sor, amellyel nyilvánvaló volt az, hogy a gyanúsítottként történő kihallgatáson a Nagykövetség egy tisztviselője nem lesz jelen, figyelemmel a fizikai távolságra is, ezért a panasz e tekintetben megalapozott.

7. Fogvatartással kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség elmaradása

Az Rtv. 20. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerint „A rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja.”

A (2) bekezdés első mondata alapján „A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.”

A panaszos kifogásolta, hogy végig az előállítása során semmilyen információval nem rendelkezett arra vonatkozóan, hogy milyen eljárás folyik vele szemben.

Ezzel kapcsolatban a rendőr tanúként történő meghallgatása alkalmával előadta, hogy a helyszínen annak ellenére, hogy sem a panaszos, sem ők nem beszéltek tökéletesen angolul, a panaszos megértette az általuk előadottakat. A kapitányságra beérve már a tolmács ott tartózkodott, aki tájékoztatta a panaszost, hogy miért került előállításra és milyen eljárási cselekmények kerülnek vele szemben alkalmazásra, így mindenről tudomást szerzett.

A rendőr meghallgatása alkalmával úgy nyilatkozott, hogy minden esetben – feltételezése szerint jelen ügyben is –, miután az eljárás alá vont személy megértette és elfogadta a tolmácsolni kívánt személyt, úgy minden eljárási cselekménynél jelen kell lennie, ezért az ügyben keletkezett dokumentumokat neki is alá kell írnia, miután a féllel tudatta annak tartalmát. Ezért az elképzelhetetlennek tartotta, hogy az eljárás alá vont személy nem tudta azt, hogy milyen eljárás alatt áll.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a panaszosnak előállítása során tisztában kellett lennie azzal, hogy milyen cselekmény miatt került sor vele szemben rendőri intézkedésre – amelyre vonatkozóan beadványában is hivatkozott –, illetőleg, hogy milyen eljárási cselekmények foganatosítására fog sor kerülni. Erre figyelemmel a rendőrök tájékoztatási kötelezettségüknek mind a helyszínen, mind a kapitányságon eleget tettek, ezért az erre vonatkozó panasz alaptalan.

8. Könnygáz alkalmazása

Az Rtv. 49. § (2) bekezdése szerint „A rendőr a szolgálatban rendszeresített gumilövedéket, illetve pirotechnikai eszközt, könnygázgránátot, elfogó hálót, ingerlőgázt, továbbá vízágyút alkalmazhat a mások, vagy saját élete, testi épsége, illetőleg a vagyónbiztonság közvetlen veszélyeztetésének elhárítására, vagy ha a lőfegyverhasználat feltételei (54. §) fennállnak.”

A panaszos elmondása szerint a mentő távozása után újabb két óra telt el eseménytelenül, ezért újra ütni kezdte az ajtót. Ekkor egy rendőr szitkozódva belépett a helyiségbe, ahol a panaszost háromszor lefújta könnygázzal, amely a panaszos szemébe, szájába, orrába ment és égő viszkető érzést okozott, és mintegy fél óráig tartott, amíg a gáz elillant.

A rendőri jelentések egybehangzóak a tekintetben, hogy a panaszossal szemben könnygáz alkalmazására nem került sor, mivel azt semmi nem tette indokolttá, illetőleg a panaszossal szemben intézkedést kezdeményező rendőröknek sem volt tudomásuk könnygáz alkalmazásáról, valamint az ügyeletes tiszt annak használatát az előállítás során nem tapasztalta.

Ezzel kapcsolatban a rendőr tanúként történő meghallgatása alkalmával a konkrét ügyre már nem emlékezett, így azzal kapcsolatban nyilatkozni nem tudott, azonban előadta, hogy a kapitányságon rendelkezésre álló előállító helyiség mérete – körülbelül 4 négyzetméter – olyan kicsi, hogy az esetleges könnygáz alkalmazásának eloszlásához több idő kellhet, mint azt a panaszos beadványában állította, miszerint fél óra időtartamig érezte annak hatását. A rendőr megjegyezte továbbá, hogy – a panaszos állítása szerint – a háromszori fújás következtében az őri feladatokat ellátó rendőrnek is el kellett volna hagynia szolgálati helyét, mert ott senki nem tudott volna megmaradni.

A rendőr tanúként történő meghallgatásakor előadta, hogy a kapitányság előállító helyisége olyan kicsi, hogy a könnygáz alkalmazásának hatását az ott tartózkodása ideje alatt éreznie kellett volna, azonban erre utaló körülményt nem tapasztalt. Mivel a szolgálata * órakeresetű, így a panaszos által beadványában közölt * órakeresetű történt eseményekkel kapcsolatban nyilatkozni nem tudott.

A panaszjelzés során lefolytatott tárgyalás alkalmával ugyan nem nyert bizonyítást, hogy a panaszossal szemben a rendőrök könnygázt alkalmaztak, ugyanakkor a panaszos sem előállítás során, sem kihallgatása során nem jelezte a vele szembeni könnygáz használatot, illetőleg annak hatása miatt sem kért orvosi segítséget, erre figyelemmel a rendőri jelentés közokirati minősége tekintetében az abban foglaltakat fogadtam el tényként azzal, hogy nem történt könnygáz használat.

9. Rendőri intézkedés megalázó bánásmódja

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése alapján *„A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”*

Az Rtv. 19. § (1) bekezdése szerint *„A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”*

A panaszos állítása szerint három rendőr végig rajta nevetett és grimaszokat vágta, láthatóan senki nem vette őt emberszámba, nem hallgatták meg amit mondani akart és nem magyarázták el, hogy mi történik vele, ezért a panaszos teljesen tehetetlennek érezte magát.

Ezzel kapcsolatban megállapítható, hogy az intézkedő rendőrtől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjától – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés, ugyanakkor a rendőri intézkedésnek mindenki köteles magát alávetni és a rendőr utasításának engedelmeskedni.

A rendőrségi dokumentumok nem tartalmaznak e sérelemre vonatkozó adatot, csupán a panaszos nyilatkozik ennek megtörténtéről. Ugyanakkor megállapítható, hogy a rendőrök a panaszos részére – figyelemmel viselkedésére – mentőt hívtak, ezért a panaszos azon állítása, miszerint nem vették őt emberszámba, nem megalapozott.

Mindezek alapján a panasz erre vonatkozó része alaptalan.

VI.

A Panasztestület az általa lefolytatott vizsgálat során megállapította, hogy sérült az előállítás időtartama és a kiértesítés lehetőségének megtagadása miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga, továbbá a panaszos telefonjának jogosulatlan rendőri használata miatt a személyes adatai védelméhez fűződő joga.

A Panasztestület ezen álláspontjával nem értek egyet, tekintettel arra, hogy az előállítás, mint rendőri intézkedés csak az adatok felvitelét, illetőleg a tényállás rögzítését foglalja magába, így az érdemi döntést nem eredményez. Jelen ügyben az előállítás során került végrehajtásra a panaszos előállító helyiségbe történő befogadása, az azzal kapcsolatos dokumentációk kitöltése, a panaszos részére adott tolmácsolás – amelyre a beadvány is hivatkozik, miszerint „a tolmács szinte azonnal megérkezett...” –, valamint sor került a kényszerintézkedésről szóló rendőri jelentés rögzítésére. Mindezen feladatok végrehajtását követően – amely jogszabályi kötelezettségen alapul – került sor a cselekmény minősítésében történő döntésről. Ezt követően további eljárási cselekmények – mint tanúmeghallgatások jegyzőkönyvezése, védő kirendelése, őrizetbe vétel kihirdetése, a panaszos gyanúsítottként történő kihallgatása – foganatosítására került sor. Mindezekre figyelemmel az előállítás időtartama nem volt objektíve elhúzódó.

Továbbá a kiértesítés lehetőségének megtagadása tárgyában hozott megállapítással szintén nem értek egyet, tekintettel arra, hogy a testi kényszer alkalmazásának oka ismeretében – miszerint a panaszos a rendőri utasítást figyelmen kívül hagyva, egyben fizikai ellenállást tanúsítva, elővette telefonját és azon hívást kezdeményezett úgy, hogy tudatában volt annak, hogy azt nem használhatja – a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztette volna, ha az értesítés közvetlen lehetőségét a rendőrök a fogvatartott részére biztosították volna. A testi kényszer alkalmazása közben a panaszos telefonja csörgött, amely kezéből kiesett, majd T. V. r. főörzsőrmester – a panaszos megnyugtatója miatt – a telefont felvette és tájékoztatta a panaszos hallgatótársát (akit a panaszos, mint kiértesítendő személyként nevezett meg) az előállításról. Ezt követően a rendőr a készüléket kikapcsolta. E körülményekre figyelemmel R. főörzsőrmester a panaszos telefonját nem használta jogosulatlanul.

A Panasztestület vizsgálat tárgyává tette a rendőri bántalmazást, amellyel összefüggésben, a rendőri és a panaszosi állítások közötti ellentmondást feloldani nem tudta, így a panaszos emberi méltósághoz és az abból levezetett testi épséghez való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

A Panasztestület e megállapításával nem érték egyet, figyelemmel arra, hogy annak megállapítása, hogy a sérelmezett intézkedés során történt-e rendőri bántalmazás, jelen eljárásnak nem feladata, tekintettel arra, hogy annak vizsgálatára nyomozó ügyészség jogosult, amelynek okán a vizsgálatot mellőztem.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdésén, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

A határozat az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdés;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés c) pontja és (2) bekezdés, a 109. § (1) bekezdés a) pontja, 33. § (7) bekezdés, 50. §;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) bekezdés, 13. § (1), (2) bekezdés, 33. § (2) bekezdés b) pontja, 15. § (1) bekezdés, 33. § (3) bekezdés, 19. (1) bekezdés, 16. § (1) bekezdés, 17. (2) bekezdés, 47. §, 18. § (1), (3) bekezdés, 20. § (1) bekezdés a), b) pontja, (2) bekezdés, 49. § (2) bekezdés, 2. § (1) bekezdés, 19. § (1) bekezdés,
- az intézkedéskor hatályban lévő a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 59. § (1) bekezdés,
- az intézkedéskor hatályban lévő a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 175. § (1) bekezdése,
- a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 195. § (1) bekezdés, 196. § (1) bekezdés

Budapest, 2015. június 05.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány**